

ODKRYWAMY HISTORIĘ WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA 4

I Półrocze

Rozdział I: Co to jest historia

Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	Bardzo dobra	celująca
1. Czym jest historia?	Uczeń: - definiuje pojęcie historia - wskazuje różnice między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością	Uczeń: - wyjaśnia, kto zajmuje się badaniem przeszłości - wymienia muzę, która jest patronką historii	Uczeń: - na prostym przykładzie przedstawia związku przyczynowo-skutkowe - przedstawia proces badania przeszłości przez historyka	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego warto uczyć się historii	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historiografii
2. Czas w historii	Uczeń: - wymienia jednostki czasu, jakimi posługuje się historyk wiek, tysiąclecie - podaje wydarzenie, od którego liczymy czas	Uczeń: - umie określić wiek, w którym miało miejsce przykładowe wydarzenie - potrafi uporządkować przykładowe wydarzenia w kolejności chronologicznej	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie chronologia - wymienia epoki historyczne - rozdziela daty przed naszą erą i naszej ery i umie je uporządkować chronologicznie	Uczeń: porównuje sposoby mierzenia czasu przez ludzi w przeszłości i współcześnie	Uczeń: - podaje przykładowe wydarzenia, od których ludzie liczyli lub liczą obecnie czas - wie, kto podzielił dobę na 24 godziny i godzinę na 60 minut
3. Źródła historyczne	Uczeń: - podaje definicję źródła historycznego - przedstawia podział źródeł historycznych	Uczeń: - potrafi przyporządkować przykładowe źródła historyczne do odpowiedniej grupy - wymienia przykładowe miejsca,	Uczeń: - wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne - wymienia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł	Uczeń: - wyjaśnia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych - wyjaśnia specyfikę źródeł niematerialnych	Uczeń: podjęć próbę oceny wiarygodności przykładowego źródła

		gdzie są przechowywane źródła historyczne	historycznych • wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog		
4. Mapa historyczna i plan	Uczeń: - wymienia elementy mapy historycznej - podaje definicję planu	Uczeń: - wymienia przykładowe informacje, które można wyczytać z mapy historycznej i planu - pokazuje na mapie i planie określone punkty	Uczeń: - wskazuje różnice między mapą a planem - posługuje się mapą historyczną i planem	Uczeń: wyjaśnia, jakie informacje można wyczytać z mapy historycznej, a jakie z planu	Uczeń: porównuje mapy historyczne lub plany tych samych miejsc z różnych okresów i wyciąga wnioski

Rozdział II: Moja Mała i Wielka Ojczyzna

5. My i nasza historia	Uczeń: - posługuje się terminami związanymi z krewnymi - sporządza przykładowe, proste drzewo genealogiczne	Uczeń: - posługuje się terminami związanymi z rodziną: powinowaci, pokolenie - wymienia źródła, z których można czerpać informacje o historii rodziny	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego osoby w jednej rodzinie mają różne nazwiska - wyjaśnia, czym zajmuje się genealogia	Uczeń: - posługuje się terminami związanymi z rodziną: po mieczu, po kądzieli - wyjaśnia różnicę między rodziną a rodem - sporządza przykładowe rozbudowane drzewo genealogiczne	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego warto znać historię rodziny - podejmuje próbę oceny, na ile na podstawie historii rodziny można poznać historię kraju
6. Moja mała ojczyzna	Uczeń: - wymienia regiony Polski i pokazuje na mapie region, w którym mieszka - opisuje przykładowe charakterystyczne dla regionu, w którym	Uczeń: - wymienia elementy, którymi różnią się regiony Polski od siebie - wymienia przykładowe legendy i zwyczaje z innych	Uczeń: - opisuje charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki - wymienia legendy	Uczeń: - wyjaśnia, skąd wzięły się różnice między regionami Polski - wyjaśnia, czym jest mała ojczyzna	Uczeń: - przedstawia znane postaci, współczesne lub historyczne, związane z regionem, w którym mieszka - przedstawia sposób ich upamiętnienia

	mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki	regionów Polski	i zwyczaje z innych regionów Polski		w regionie
7. Moja ojczyzna – Polska	Uczeń: • opisuje położenie Polski na mapie • definiuje pojęcie ojczyzna • wymienia symbole państwa polskiego i główne święta państwowe	Uczeń: • definiuje pojęcia: naród, obywatel, Unia Europejska • pokazuje na mapie województwo, w którym mieszka • wymienia elementy, które składają się na definicję państwa • rozpoznaje symbole Polski i Unii Europejskiej	Uczeń: • rozumie pojęcia: naród, ojczyzna, państwo, obywatel, Unia Europejska • podaje przykłady postawy patriotycznej • wyjaśnia, przy jakich okazjach jest śpiewany lub grany hymn	Uczeń: • wyjaśnia różnicę między narodowością a obywatelstwem • wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane główne święta państwowe • wyjaśnia, gdzie poza granicami Polski można zobaczyć polską flagę	Uczeń: • wymienia trzy inne święta państwowe i wydarzenia z nimi związane • wyjaśnia, co może wpływać na zmianę symboli i świąt państwowych • wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej

Rozdział III: Narodziny cywilizacji

8. Od koczowników do osadników	Uczeń: • wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w koczowniczym trybie życia • wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w osiadłym trybie życia • wymienia jedno znaczenie ognia dla człowieka	Uczeń: • wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka w koczowniczym trybie życia • wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka osiadłego • pokazuje na mapie osady neolityczne • przedstawia rolę ognia dla człowieka	Uczeń: • charakteryzuje koczowniczy tryb życia • charakteryzuje osiadły tryb życia • pokazuje na mapie rejon Żyznego Półksiężycy • przedstawia skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: • porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia • wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna • poprawnie stosuje terminologię	Uczeń: • charakteryzuje wytwory kultury (malowidła, posążki) człowieka pierwotnego
9. Pierwsze cywilizacje	Uczeń: • pokazuje na mapie rejony, gdzie	Uczeń: • wymienia grupy społeczne, które żyły	Uczeń: • wyjaśnia rolę rzek w rozwoju	Uczeń: • wyjaśnia rolę poszczególnych grup	Uczeń: • przedstawia osiągnięcia ludów

	powstały pierwsze cywilizacje i rejon Mezopotamii wymienia uprawnienia władcy	w pierwszych państwach - wymienia rodzaje pisma, którymi posługiwano się w rejonie Żyznego Półksiężycza - wymienia osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	pierwszych cywilizacji - charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii - charakteryzuje religię politeistyczną	społecznych w pierwszych państwach - przedstawia rolę pisma w rozwoju pierwszych cywilizacji - wyjaśnia, co to był ziggurat	zamieszkujących Mezopotamię, z których korzystamy współcześnie
10. Starożytny Egipt – kraj faraonów	Uczeń: - pokazuje na mapie Egipt i Nil - wymienia uprawnienia faraona - wymienia przykładowych bogów starożytnego Egiptu - wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: - wymienia symbole władzy faraona - przedstawia hierarchę społeczną starożytnego Egiptu - przedstawia zwyczaje pogrzebowe Egipcjan - wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: - pokazuje na mapie Gizę i Dolinę Królów w Tebach - wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju Egiptu - wyjaśnia symbolikę oznak władzy faraona - charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: - charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu - wyjaśnia rolę kapłanów w starożytnym Egipcie - wyjaśnia, jak Egipcjanie wyobrażali sobie bogów - wyjaśnia, co wpłynęło na zwyczaje pogrzebowe Egipcjan	Uczeń: przedstawia wkład polskich archeologów w ratowanie egipskich zabytków

II Półrocze

Rozdział IV: Dziedzictwo starożytnej Grecji

11. W krainie Hellenów	Uczeń: - pokazuje na mapie Grecję i najważniejsze <i>polis</i> - wymienia zajęcia ludności greckiej - wymienia skutki	Uczeń: - pokazuje obszary wielkiej kolonizacji greckiej - charakteryzuje warunki naturalne panujące w Grecji	Uczeń: - opisuje na mapie położenie Grecji i najważniejszych <i>polis</i> - wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji	Uczeń: opisuje na mapie obszary wielkiej kolonizacji greckiej i pokazuje przykładowe kolonie greckie	Uczeń: wymienia współczesne miasta, które dawniej były koloniami greckimi, i w miarę możliwości podaje ich greckie
------------------------	---	---	--	--	--

	wielkiej kolonizacji greckiej	wymienia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	greckiej charakteryzuje skutki wielkiej kolonizacji greckiej	wyjaśnia, jak warunki naturalne panujące na Półwyspie Bałkańskim wpłynęły na powstanie <i>polis</i>	nazwy
12. Demokracja ateńska	Uczeń: - wymienia formy ustrojowe występujące w greckich <i>polis</i> - wymienia kompetencje zgromadzenia obywateli	Uczeń: - wymienia grupy społeczne w Atenach - wyjaśnia, na czym polegał sąd skorupkowy	Uczeń: - przedstawia rolę Peryklesa w rozwoju demokracji ateńskiej - wyjaśnia, kto był obywatelem Aten - wymienia organy władzy w Atenach i ich kompetencje	Uczeń: - charakteryzuje grupy społeczne w Atenach - wyjaśnia, w jaki sposób Ateńczycy bronili się przed wprowadzeniem tyranii - wskazuje na powiązania i zależności pomiędzy organami władzy w Atenach	Uczeń: porównuje znaczenie tych samych terminów w starożytnej Grecji i współcześnie
13. Grecy i ich bogowie	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty - wymienia przykładowe utwory literackie starożytnej Grecji	Uczeń: - wymienia formy kultu bogów greckich - wymienia dyscypliny sportowe, w których rywalizowano na igrzyskach - przedstawia cechy charakterystyczne igrzysk olimpijskich	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów greckich - wymienia autorów dzieł literackich starożytnej Grecji	Uczeń: - wyjaśnia genezę teatru greckiego - wyjaśnia rolę wyroczni i igrzysk w życiu Greków - ocenia, czy mitologię uznajemy za dzieło literackie czy religijne	Uczeń: porównuje igrzyska olimpijskie z innymi igrzyskami, które odbywały się na terenie Grecji
14. Nauka i sztuka starożytnej Grecji	Uczeń: - wymienia filozofów greckich - wymienia najbardziej znane zabytki sztuki greckiej	Uczeń: - charakteryzuje architekturę grecką na przykładzie Partenonu - opisuje sposób	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie filozofia - przedstawia osiągnięcia starożytnych Greków	Uczeń: - charakteryzuje malarstwo wazowe - porównuje sposób wychowania dzieci w Atenach i Sparcie	Uczeń: rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z wychowaniem

		wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	w nauce • porównuje cele wychowania chłopców w Atenach i Sparcie		w Sparcie: „spartańskie warunki”, „lakoniczny sposób mówienia”
--	--	---	--	--	---

Rozdział V: Dziedzictwo starożytnego Rzymu

15. W starożytnym Rzymie	Uczeń: • opisuje położenie Rzymu na mapie • wymienia uprawnienia zgromadzenia, konsula, kwestora i senatu w starożytnym Rzymie	Uczeń: • pokazuje na mapie granice imperium rzymskiego w czasie największego rozkwitu • wyjaśnia, kim byli gladiatorzy • przedstawia skutki przejęcia władzy przez Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	Uczeń: • wymienia uprawnienia trybuna ludowego, pretora i cenzora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach powoływano dyktatora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach objęli władzę Juliusz Cezar i Oktawian August	Uczeń: • wyjaśnia, co sprzyjało ekspansji starożytnego Rzymu • przedstawia położenie niewolników w starożytnym Rzymie	Uczeń: • rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z działaniami Juliusza Cezara: „przekroczyć Rubikon”, „kości zostały rzucone”
16. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	Uczeń: • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia zabytki architektury charakterystyczne dla starożytnych Rzymian	Uczeń: • wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian • przedstawia funkcje przykładowych budowli rzymskich	Uczeń: • wymienia poetów i historyków rzymskich oraz tytuły ich dzieł • wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów rzymskich	Uczeń: • przedstawia wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia wpływ kultury rzymskiej na ludy podbite przez Rzymian	Uczeń: • podaje przykłady budowli rzymskich, które przetrwały do dzisiaj, i wyjaśnia, czy pełnią one taką samą funkcję
17. Narodziny chrześcijaństwa	Uczeń: • przedstawia naukę Jezusa • zna definicję religii monoteistycznej	Uczeń: • pokazuje Jerozolimę na mapie • przedstawia główne zasady judaizmu	Uczeń: • opisuje położenie Palestyny na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia	Uczeń: • pokazuje na mapie szlaki wędrówek Żydów • wyjaśnia, czym różni się judaizm	Uczeń: • wymienia przykładowe symbole judaizmu i chrześcijaństwa oraz wyjaśnia ich

			z wczesnej historii Izraelitów • charakteryzuje sytuację Żydów w czasach Jezusa	i chrześcijaństwo od innych religii Starożytnego Wschodu	znaczenie
18. Rozwój chrześcijaństwa i zmierzch starożytności	Uczeń: • wyjaśnia, co to jest Stary i Nowy Testament • wymienia przykładowe przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: • przedstawia działalność św. Pawła • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo zyskiwało wyznawców • wyjaśnia, co spowodowało podział cesarstwa na wschodniorzymskie i zachodniorzymskie	Uczeń: • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim i jego zmianę w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do zmiany pozycji chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim w IV w.	Uczeń: • przedstawia prześladowania chrześcijan za panowania cesarza Nerona i postać św. Piotra